

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Сьомий випуск «Української біографістики» продовжує започатковану Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у 1996 р. серію збірників наукових праць, присвячених теоретичним і методичним проблемам біографістики як спеціальної історичної дисципліни, та української біографіки як частини гуманітарного знання і важливого явища суспільно-політичного й культурного життя, а також висвітленню життєвого та творчого шляху відомих і призабутих співвітчизників.

Опубліковані у збірнику праці є підсумком здійснених Інститутом упродовж 2007–2009 рр. досліджень розвитку української біографістики та проблем формування вітчизняних біобібліографічних ресурсів ХХІ ст., а також творчих здобутків колективу вчених і спеціалістів, які впродовж тривалого часу тісно співпрацюють із Інститутом – учасників Чишківських читань із історичної біографістики та біографічних секцій традиційних жовтневих науково-практичних конференцій із проблем розвитку бібліотечної справи й інформаційних ресурсів, які щорічно організовуються Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

Продовжуючи традицію попередніх випусків «Української біографістики» та розуміючи, що збірник є фактично єдиним в Україні спеціалізованим науковим органом, присвяченим проблемам теоретичного й методичного інструментарію біографістики та історико-меморіальної біографіки, Редакційна колегія прагнула належно представити у черговій книжці статті та матеріали з найбільш актуальних нині напрямів розвитку біографічних досліджень, що відображають сучасні тенденції поступу цієї галузі вітчизняної гуманітаристики, нові ідеї, наукові підходи та практичні рішення.

Так, у збірнику вміщено вперше розроблену періодизацію розвитку української біографічної довідкової справи, в основу якої покладено її органічний зв'язок із процесами українського національного відродження та формування державницького світогляду на ґрунті утвердження національної ідеї, що справляли визначальний вплив на загальний розвиток вітчизняної гуманітаристики, її світоглядні засади, напрями та форми організації досліджень і науково-видавничої роботи. Визначено межі, основні ознаки та риси, а також формуючі чинники кожного з періодів.

Значну увагу приділено вивченню методологічних засад та узагальненню практичного досвіду роботи зі створення електронних біобібліографічних ресурсів, насамперед – щодо забезпечення реалізації проекту формування Інститутом біографічних досліджень НБУВ спільно з Українським мовно-інформаційним фондом НАН України масштабного електронного науково-інформаційного ресурсу – «Українського національного біографічного архіву», покликаного задовольнити зростаючі потреби сфер освіти, науки, культури, державного управління, створити основу для консолідації в Україні віртуального «дослідницького простору» як знаряддя творчої співпраці вчених-біографістів і аматорів із різних регіонів країни та зарубіжжя.

Низку наукових праць присвячено розкриттю джерельної бази української біографістики, зокрема такої її важли-

вої частини, як вітчизняний мемуарій. На основі систематизації та аналізу почасти історично спільної українсько-російської історіографії XIX–XX ст. і напрацювань сучасних українських дослідників уперше запропоновано періодизацію історіографії вітчизняної мемуаристики та зроблено спробу означити та обґрунтувати концепти у зміні поглядів науковців щодо основних загальнотеоретичних питань вивчення мемуарів на кожному з етапів.

Традиційно вміщені в збірнику наукові праці розкривають проблеми галузевої біографістики; висвітлюють дискусійні питання вивчення життєвого та творчого шляху визначних діячів освіти, науки та культури; повертають до української національної спадщини імена, котрі раніше осмислювалися лише у контексті суспільно-політичного, наукового, культурного життя інших народів і держав. Відтак, визначальною рисою цього збірника є те, що науково-біографічні нариси значно більшою мірою, ніж у попередніх випусках «Української біографістики», позначені відходом від «лінійного» викладу біографічних даних на користь нових дослідницьких підходів, проблемного розгляду персоналій тощо.

Враховуючи стрімке зростання загального суспільного інтересу до біографічного знання, його особливе значення для формування патріотичної національної та громадянської свідомості співвітчизників, зокрема виховання на прикладах постатей минулого різнобічно розвинутої, самостійної особистості, піднесення гуманітарної освіти та культури, Інститут біографічних досліджень і Редакційна колегія «Української біографістики» у своїй діяльності все більшу увагу надають методичним і практичним проблемам поширення біографічної інформації, використання її у навчанні, вихованні та пропаганді. У цьому випуску збірника започатковано публікацію матеріалів із проблеми вивчення специфіки використання для дитячого (насамперед, шкільного) вжитку біографічних документів і відомостей, виокремлення з масиву персонологічних даних інформації щодо дитинства, виховання та навчання, бать-

ківства та педагогічних поглядів особи, вироблення просопографічно та дидактично вмотивованих методик адаптації до дитячого сприйняття біографічної інформації як такої. На думку Редакційної колегії збірника цей новий напрям досліджень заслуговує на подальший розвиток, розгортання творчої дискусії істориків, культурологів, літературознавців, педагогів і психологів.

Редакційна колегія «Української біографістики» висловлює сподівання, що опубліковані у збірнику матеріали сприятимуть активізації зацікавленого обговорення спеціалістами актуальних проблем розвитку біографічних досліджень, розширенню їх тематичного діапазону, впровадженню нових дослідницьких підходів і методик, подальшому згуртуванню українських дослідників – істориків, культурологів, біографістів, краєзнавців, професіоналів та аматорів навколо Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та Українського біографічного товариства. Редакційна колегія закликає до співробітництва науковців і спеціалістів архівних, музейних, бібліотечних установ, які займаються дослідженнями у галузі біографістики. З розгортанням відкритого для користувачів мережі Інтернет електронного «Українського національного біографічного архіву», формуванням на його веб-сайті довідкових науково-інформаційних біографічних ресурсів, електронної бібліотеки біографічних видань і персональних сторінок дослідників-біографістів можливості такої співпраці будуть суттєво розширені та сприятимуть консолідації наукового співтовариства.